

- New York: Productivity press, 2006. — 299 p.
4. Patterson J. G. Benchmarking basics: looking for a better way. — Menlo Park: Crisp publications, 1996. — 79 p.
 5. McNair C. J. Benchmarking: a tool for continuous improvement / McNair C. J., Leibfried K. H. J. — New York: Wiley, 1995. — 368 p
 6. Ефимов В. В. Улучшение качества проектов и процессов. — Ульяновск: УлГТУ, 2004. — 185 с.
 7. Фінансова безпека підприємства: навчальний посібник / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Литовченко. - Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. - 304 с.

Мадяр Анастасія, студентка 3 курсу навчально- наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ України *Науковий керівник:*
викладач кафедри гуманітарних та соціально- економічних дисциплін ННТІІІ НАВС Чугай О.М.

БЕЗПЕКА ФОНДОВОГО РИНКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В умовах прискореної глобалізації світового господарства однією з найважливіших проблем для України, починаючи з 90-х років ХХ ст., стало зростання рівня загроз економічній і, особливо, фінансовій безпеці України. Зокрема, фондові ринки, за умов неефективного виконання своїх функцій, перетворюються та потужне джерело дестабілізації фінансової системи та економіки в цілому, яскравим прикладом чого є фондова криза у США кінця 1920-х рр. та сучасна світова фінансова криза. Фондові ринки, протягом останніх десятиліть, стали ваговою складовою фінансової системи країн та світу в цілому. Тому забезпечення належного рівня фінансової безпеки країн та світу в цілому залишається одним із пріоритетних напрямків наукової та практичної діяльності, а процеси глобалізації та інтеграції обумовлюють доцільність комплексного підходу до дослідження та розробки відповідних науково-практичних рекомендацій, зокрема щодо забезпечення належного рівня фінансової безпеки фондового ринку.

Значна кількість досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених спрямована та дослідження проблем забезпечення фінансової безпеки країни та аналізу її окремих аспектів. Даному питанню значна увага приділяється в наукових працях вітчизняних та зарубіжних науковців , зокрема: О. Барановського, В. Будкіта, Б. Губсього, О. Василика, О. Власюка, С. Гуткевич, А. Гальчинського, В. Гейця, М. Єрмошенка, Л. Кістерського, З. Луцишин, Д. Лук'ятанка, В. Мунтіян, О. Мозгового, О. Махмудова, А. Мазаракі, В. Швицького, Ю. Пахвова, О. Плотнікова, Г. Пастернак- Таранушенка, М. Савлута, А. Сухорушва, О. Сохацької, О. Сніжш, В. Шлем^ та інших.

Значні масштаби поширення руйнівних наслідків дестабілізації фондових ринків на інші складові системи фінансової безпеки та в економіці, що і обумовлюють актуальність дослідження проблем забезпечення безпеки фондового ринку в контексті досягнення належного загального рівня фінансової безпеки.

В умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів у фінансовій системі та економіці в цілому, стрімкий розвиток фондових ринків спричинив посилення впливу ефективності їх функціонування на інші складові фінансової безпеки, як на національному так і на міжнародному рівні. На даний момент вітчизняні та зарубіжні дослідники не проводять поглиблений аналіз зв'язку безпеки фондового ринку з іншими складовими фінансової безпеки країни. Поняття фінансової безпеки фондового ринку більшість науковців розглядає як оптимальний рівень його капіталізації, що дозволяє забезпечити фінансову стійкість усіх гравців цього ринку.

Потрібно зазначити, що поняттю фінансової безпеки фондового ринку та механізму її забезпечення в контексті фінансової безпеки держави приділено недостатньо уваги у відповідних нормативно-правових актах України та офіційних документах методичного характеру, що підтверджує перспективність обраного напрямку дослідження. Зокрема, Методика розрахунку рівня економічної безпеки, затверджена Наказом Міністерства економіки України №60 від 02.03.2007 р., виділяє безпеку фондового ринку як окрему складову фінансової безпеки держави, проте нова редакція цього документу, затверджена Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р., об'єднує безпеку фондового та страхового ринку в такій складовій фінансової безпеки держави, як безпека небанківського фінансового сектору.

Відповідно до висвітлених у діючих Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України питань, можна дійти висновку, що дестабілізації фондових ринків має досить значний вплив на загальний стан фінансової безпеки країни, зокрема, через порушення безпеки її складових:

- зниження здатності грошово-кредитної системи забезпечувати економічних суб'єктів необхідними кредитними ресурсами, задля сприяння загальному розвитку економіки (порушення грошово-кредитної безпеки);
- обмеження доступу до зовнішніх фінансових ресурсів або зростання їх вартості, наслідком чого є значний вплив на здатність держави задовольняти поточні та стратегічні соціально- економічні потреби (порушення боргової безпеки);
- незаплановане зростання бюджетних витрат та скорочення надходжень, викликане наслідками дестабілізації фондових ринків, що негативно впливає на стійкість державних фінансів (порушення бюджетної безпеки);
- підвищення чутливості до дії внутрішніх і зовнішніх факторів дестабілізації та безпосередній вплив на фінансову стійкість банківських установ (порушення банківської безпеки);

- спекулятивний тиск на курс національної валюти, що значною мірою послаблює її стійкість та має негативні наслідки для економіки в цілому (порушення валютної безпеки) тощо.

Також потрібно зазначити, що відсутність інфраструктури фондового ринку або неефективне її функціонування негативно позначається на інвестиційному кліматі країни, наслідком чого є гальмування притоку іноземних інвестицій або зменшення ефективності розподілу в економіці вільних внутрішніх ресурсів. Деструктивні спекулятивні тенденції на фондовому ринку також впливають на загальний обсяг капітальних інвестицій: навіть виробничі підприємства можуть спрямовувати вільні кошти на інвестування на фондових ринках, що забезпечує більший прибуток, ніж інвестиції в розвиток виробництва.

Отже, враховуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що дестабілізації фондових ринків має надзвичайно негативний вплив на інші складові системи фінансової безпеки, що призводить до її руйнування. Тому на даний момент потрібно вирішувати проблеми забезпечення фінансової безпеки фондового ринку в контексті фінансової безпеки держави. На державу, з метою забезпечення фінансової безпеки держави при функціонуванні фондового ринку України, покладена велика кількість завдань, а саме: змінити модель інфраструктури, вдосконалити правову базу узгодивши її зі світовими стандартами, з метою зосередити торгівлю цінними паперами лише на організованому ринку, разом з тим зменшити ризики тонізації українського капіталу, визначити права та обов'язки учасників фондового ринку для захисту прав інвесторів та підвищення привабливості фондового ринку; централізувати фондовий ринок, об'єднавши фондові біржі в одну відповідно до європейських тенденцій, з метою підвищення відкритості та прозорості діяльності, визначення об'єктивної та справедливої вартості цінних паперів, а також для запобігання маніпулюванню ринку; покращити умови для збільшення залучень на фондовий ринок нових інвестиційних ресурсів, а також здійснити ряд заходів, що забезпечать повернення коштів переведених раніш закордон; налагодити тісні зв'язки для співробітництва з міжнародними організаціями з метою створення привабливого іміджу українського фондового ринку та залучення іноземних інвестицій; здійснювати дієвий контроль для попередження прямої залежності від закордонних інвесторів тощо.